

ԻՐԱՅԻՆ

ԼՐԱԳՐՈՅ ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ ՅԱԽԵԼՈՒԱԾԸ

Բ. ՏԱՐԻ

ՇԱԲԱԹ 11 ՅՈՒՆԻՈՒԱՐ 1897

ԹԻԻ 1-2

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԴԵՍՊՈՏԱՆԵՐԸ

Թաւի կը գրեն Պոլսէն .

Այստեղ կատարուող դիւանագիտական բանակցութիւնները կատարելապէս գաղտնի կը պահուին շարունակ : Վիւն դեսպանները իրենց երէցին մօտ հաւաքուելով կաշխատին փակ վարագոյրներու ետեւ , առանց քարտուղարներու և արձանագրողներու սովորաբար անհրաժեշտ նկատուած աշակցութեան : Չկան այլ եւս դեսպանական թարգմաններ գէպ ի Բ. Դուռը սրբաշատ տանող կառքեր , ոչ ալ գեսպանական սրահներուն դուռերուն մէջ շարուած թրքական կաշոյներ : Դիւանագիտութիւնը կը մեկուսանայ և կ'առանձնանայ , ինչ որ ենթադրել կուտայ թէ կը խորհի և կը գործէ :

Ահաւասիկ այն երկու կէտերը , որոց մասին կըսուի թէ տէրութեանց ներկայացուցիչներուն միջեւ համաձայնութիւնը հաստատուած է ,

1. Թորինում վարչական վերակազմութեան ծրագիր մը , ուր ամեն բանէ առաջ նկատողութեան առնուած ըլլայ օսմ. կայսրութեան ամբողջութիւնը : Հայկական և կրետական գործերուն պատճառով Եւրոպայի խզմին վրայ ծանրացող մասնաւոր խնդիրները զատ զատ չպիտի լուծուին , այլ բանակցութեանց հիմը պիտի կազմեն վարչական անկարգութենէ հաւասարապէս տառապող ամեն դասակարգերու գոյութեան պայմանները , որոնք պիտի ուսումնասիրուին հիմնապէս : Բ. Դրան անկախութեան հետ իրեն վրայ պիտի ձգուի նաև ամեն պատասխանատուութիւն ընդարձակ սահմանի մը մէջ :

2. Ճնշողական միջոցներու գործադրութիւն , եթէ Եւրոպայի առաջարկները նկատողութեան չառնուին , կամ եթէ բարենորոգումները Սուլթանէն ընդունուին ու չգործադրուին որոշ պայմանաժամէ մը առաջ :

Պէտք չկայ աւելցնելու թէ ամեն վերապահութեամբ կը յիշատակեմ դեսպաններուն վերագրուած այս դիտաւորութիւնները :

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պալլըք 6 Թունուար

Ինչպէս ուրիշ տեղերու , նոյնպէս քաղաքիս խիստ սակաւաթիւ տեղացի գաղութը անփոյթ չգտնուեցաւ բարեացակամ Պուլկար և Թոյն տարբերու աշակցութեամբ ըստ կարելոյն օգնելու Պոլսոյ շարգէն յետոյ այստեղ ապաստանող կարօտ գաղթականներուն :

Քաղաքապետութեան տնօրէնութեամբ կազմուեցաւ գաղթականաց յանձնաժողով մը բաղկացնող երկու հայէ , մէկ Պուլկարէ և մէկ Թոյնէ , որոնք հանդանակութիւն մը բացին և կարօտանալներուն բաշխեցին հագուստ , կօշիկ , վերմակ , վառարան , վառելափայտ և ճամբու ծախք :

Գաղթականներուն թիւը գրեթէ 50 էր , որոց մեծ մասը աղքատ մեկնեցաւ և մնացած մասն ալ մեկնելու վրայ է Պուլկարիոյ ուրիշ քաղաքներուն մէջ գործ փնտռելու համար , վասնզի այստեղի առեւտուրը չափազանց սահմանափակ է և հունձքի ժամանակ հազիւ 2 - 3 ամիս միայն քիչ շատ գործ կըլլայ :

Մասնաւոր շնորհակալութեան արժանի է Գաղթ. Թանձնաժողովոյ հայ անդամներէն մին , Տիար Արմենակ Տամատեան , որ ամեն աշխատութիւն և կարելի անձնական զոհողութիւն յանձն առաւ իր թըշուառ ազգակիցներուն ցաւերը ըսփոփելու նպատակով :

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻՑԷ

Սապրգ Արաբկէր առաջնորդը վէ ախիրէն խառքէօյ քարոզիչի պուլընան Գեր. Եզնիկ Եպիսկոպոսըն կէչէնլէրէ մահքէմէի ֆէվդէլատէտէ իտումընա հիւքմ օլըն . մըլ օլտըղընը հալմըլ իտիգ : Մուսաիլէյհ Եպիսկոպոսըն թախլիսի իչուն , Ֆրանսա էլլիսի Մ. Գամպոն պիր միւտէթտէն պէրու չալըլմագտա օլուպ , նիհայէթ պուտէֆա սէրպէստ պրրագտըրմայա մուվաֆազ օլմուլ տըր :

○○

Թիւրքիա իչուն էլլիլէրին թալէպ իտէճէքլէրի իսլահաթտան էվլէլ , Պապը Ալլինին էրմէնլէր էլլուն 12 մասուէտէն իսլաթէթ պիր իսլահաթ ճէտվէլի թէրթիպ իթմիշ օլտըղըն էվրուա ճէրիտէլէրին . տէ օգունմագտա տըր :

○○

Թիւրքիա տան Կապիտալիա հիւքէթ իտէն էրմէնլէրին մըգաւրը 40 պինէ հազըն օլտըղընը վէ էլլան հիւքէթտէ տէվում իթմէք . տէ պուլընտըլարընը Նօվուրի նամ կաղէթա հաղմըլ տըր :

○○

Հօնորատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆըն պէյանընա նազարէն Լօրտ Սալպէրի թիւրքիա մէսէլէսինին հալը հազըրը իւզէրինէ պէյանըն էֆէքտար իտէրէք . տէվլէթի օսմանիյէի իսլահաթիլթտէն գուրթարմագ իչուն լազըմ կէլէն թէտպիլլէրի էլէ ալմագ խուսուսընտա տէվլէթլէրին միւթթէֆիգ վէ հէմէֆէքտար պուլընտըլարընը թաստիլլէ , թիւրքիա իչուն իգթիպ կէօրինէն իսլահաթ իծրա օլընմաղ իսէ օսմանը հիւքիւմէթինին մահվ օլընաճաղը մուհազգազ վէ պի իշթիպահ օլտըղընը սէօյլէմիշ տիր :

○○

Թիւրքլէր թարաֆընտան եէնի . իլթիլալ չըգաճաղընա տաիր շալէալար տէվում իթմէքտէ տիր . պու իլթիլալ իւրընթիլլանլարա վէ հալսօտ էվրուալըլարա գարըլ օլմոյուպ , հիւքիւմէթէ գարըլը իսէտէ , հիւքիւմէթ թէքլիֆ օլընտադ իսլահաթը գապուլ ու իծրա իթմէմէկէ պիր տէսիսէ էլտէ ի . տէպիլլէք իչուն , թիւրքլէրլէ էվրուալըլարա գարըլը նիւմիշ իծրա իլթիլմէկէ էլ ալթընտան շալըլմագտա տըր :

○○

Միզան կաղէթաընտա նէշը օլընտըղը իւզրէ թիւրք հիւքիւմէթինէ գարըլ իսեան իթմէք իչուն պիր գօմիլթէ թէշքիլլի իլէ միւսլիմանլարըն տալթէթ ու թէշվիգ իտիլմէսի սէպէպիլնտէն եէնի թէհարիլթ ու թէվգիֆաթ իծրա օլընմագտա տըր :

○○

Սուլթանըն եէվմի վէլատէթի

(Ծննդեան օր) օլմագ միւսաիպէթի իլէ Սլթանպօլտա մուգիմ Պուլկարիա մասլահաթիլլարը Մ. Մարքօֆա իմրիյազ ալթուն վէ կիւմիշ նիշանլարը իհսան օլըն մըլ տըր :

○○

Միւշիր Ֆուատ բաշա ալթընը օրտույա գօմանտան թային օլընարագ , 48 սաաթ դարձընտա հօյա չըգմասընա էմր օլընմըլ իսէտէ , բաշա մէրքէլի մէմուրիյէթի օլան Պաղտատա կիլթմէք քէն . տիսի իչուն թէհիլլէրլէ կէօրէքէք , էլլիլէրին մուսվէնէթինէ սըղըն . մըլ վէ Մ. Նէլիտօֆ պու խուսուս իչուն Սուլթանա միւրաճաաթ իթմիշ տիր :

○○

Աֆվ իրատէսի մուճէպիլնէ Ագ . հատա մէնֆի պուլընան միլլէթ . տաշլարըմըլըն սէրպէստ պլրա . գըլմըլ օլտըլարը իշիտիլմիշ տիր :

ՊՈՒ ԿԻԻՆՔԻ

ԹԵԼԵԿՐԱՖԻԱՐՏԱՆ

(Աժանա Պաղգանիք)

Սլթանպօլ 10 Բունվար

Իւքիւպիւն Սըրպ մէպուլարը Բաթրիգհանէյէ միւրաճաաթլէ , Սըրպլարըն արգուլարընը մէվգիի իծրայա գօնըլմասընա տաիր Բաթրիգհանէին վատընը իլթար իթտիլէր իսէտէ , իւքիւպ քիլիսէսին . տէքի սօն վուգուաթլար սէպէպիլլէ հիշ պիր շէյ հարամայաճաղընը Բաթրիգհանէ ճէվապէն պիլտիրտի : Պունուն իւզէրինէ մէգքիւր հէյէթը մէպուսէ պունտան սօնրա իւքիւպտէ վուգույա կէլէճէք ահվալտան տօլալը մէսուլ օլամայաճաղընը մէթթուպլէ պէյան իթտի :

Սօֆիա 10 յուն .

Գարա .

տալ Պուլկար մասլահաթ կիւզարը Բրէնա Նիքօլա հուզուրընա գապուլ օլընտըղը սըրաատ , քէնտի մէմուրիյէթինէ տաիր համիլ օլտըղը էվրագը ըէսմիլլէ թագտիմ իթտի :

